

جشنواره «اقتصاد سالم» در یک نگاه

همه باید آثار و پیامدهای قاچاق کالا را بشناسند

اقتصاد سالم، اسلامی و پویا اندیشه‌ای بارور و برنامه‌ای الهی است که بسیاری از اندیشمندان علوم اجتماعی دائماً بدان روی می‌آورند و تکاپوهای بسیاری در جهت بهسازی محیط اجتماعی و توانمندسازی افراد در حل مسائل و جست‌جوی بهترین راه‌ها برای دستیابی به کامیابی را صورت می‌دهند.

متأسفانه آسیب‌های مختلف نگرشی و عملکردی گاهی این فرایند را خدشه‌دار کرده و دستیابی به کمال مطلوب را کند می‌سازد. قاچاق کالا و ارز یکی از این گونه مسائل است که دامن‌گیر اقتصاد سالم شده و از سویی نیز دست‌های آشکار و پنهان مانع از رسیدن به این هدف والای اجتماعی می‌شوند. به گمان ما می‌بایست همه‌ی گروه‌ها و اقشار اجتماعی نسبت به آسیب‌ها و زیان‌هایی که این پدیده نامیمون به زیرساخت‌های فکری، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نظامی و امنیتی وارد می‌کند، آشنا بوده و خود در پیش‌گیری از این پدیده نقشی اساسی ایفا کنند.

«معاونت فرهنگی و تبلیغات»، و «معاونت پژوهش و آمار و اطلاعات» ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا به منظور ترویج پیش‌گیری و مبارزه و مقابله با این پدیده نامیمون، تلاش خود را معطوف به آشناسازی مردم و جامعه از یک سو، فرهیختگان و اندیشمندان از سوی دیگر کرده‌اند تا کل جامعه ما ضمن آشنایی با این پدیده بتواند در رویارویی با جریان‌های فاسد اجتماعی - اقتصادی مؤثرترین راه را بیابد.

داخلی؛ و ... مد نظر قرار گرفت. بدین صورت نخستین فراخوانها در قالب پوستره‌های تبلیغاتی ارائه شد؛ بدین ترتیب که ۲۰۰/۰۰۰ پوستر برای فرهنگیان و آموزش و پرورش، ۱۵۰۰۰ پوستر برای ورزشگاهها، ۲۰۰ بزرگ و حدود ۲۰۰/۰۰۰ پوستر تهیه و از بالاترین سطوح دانشگاهی و مراکز تربیت معلم و ادارات آموزش و پرورش تا درون کلاس‌های تک‌تک مدارس، پوشش گسترده‌ای شکل گرفت.

برنامه‌ریزی‌ها و بازخورد اولیه فراخوان
کمیته «اقتصاد سالم» در مجموع برای حدود ۵۰۰ نفر سازمان‌دهی و ارائه شد؛ اما در عمل حجم گسترده‌ای از آثار دریافت شد. هجوم آثار و دریافت مقالات از راه‌های مختلف هم‌چون مراکز علمی و دانشگاهی، سایت ستاد، پست، حضور شخصی و پست الکترونیک به حدی بود که دبیرخانه‌ای در ستاد تشکیل، و چند شعبه نیز برای آن در برخی مراکز و شهرستان‌ها ایجاد شد تا به آثار رسیدگی کنند. بیش از ۵۰ نفر از استادان فن در قالب‌های مختلف سازمان‌دهی شدند تا آثار را بررسی کنند.

در دبیرخانه شور و هیجان زیادی ایجاد شده بود. دست‌اندرکاران هر دو معاونت و دبیرخانه از چند جهت بسیار خوش حال بودند:

۱. مجموعه آثار نشان می‌داد که هم، عده بسیار زیادی به این امر توجه کرده‌اند و هم موضوع سالم‌سازی اقتصاد و مبارزه با قاچاق کالا برای آنان، «مسئله» است؛ یعنی پدیده‌ای است که مورد توجه آنان قرار گرفته و نسبت به آن شناختی اجمالی پیدا شده است.

۲. ضریب نفوذ این پدیده در میان اقشار و گروه‌های اجتماعی فوق‌العاده زیاد است. نفوذ در بیش از ۵۰۰۰ خانوار و با متوسط ۵ نفر در هر خانواده نشان می‌دهد که در حدود ۲۵۰۰۰ نفر برای نخستین بار به این پدیده اندیشیده‌اند و دست به قلم برده و به هر صورت اندیشه‌های آنان ظهور و بروز یافته است.

۳. عزم و اراده‌ای فراگیر برای این مبارزه شکل گرفته است و از سطوح حتی دبستانی تا سطوح بالای اجتماعی، بدین شناخت دست یافته‌اند که قاچاق

دو بخش اصلی و ویژه، موضوعات زیر به تصویب رسید:

در سطح دانشگاه‌ها و در بخش اصلی، پیامدهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی مصرف کالاهای خارجی، تأثیر قاچاق بر آینده شغلی دانشجویان؛ سلامت، بهداشت و قاچاق کالا؛ و ... تصویب شد که نتایج آن در فراخوان ذکر شد. در بخش ویژه، نیز رابطه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی کالاهای قاچاق، هم‌چنین ابعاد مختلف طرح تحولات اقتصادی دولت و تأثیر آن در تغییرات میزان قاچاق کالا و مصرف کالاهای خارجی، تعیین شد.

در مراکز تربیت معلم نیز موضوعاتی هم‌چون راه‌کارهای قطع وابستگی و رسیدن به خودکفایی اقتصادی؛ تأثیر قاچاق کالا بر اشتغال و سپرده‌گذاری؛ هم‌چنین پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی قاچاق و ... مد نظر قرار گرفت. برای دانشجویان نیز ویژگی‌های یک نظام اقتصادی سالم و پویا؛ شیوه‌های فرهنگی مبارزه با قاچاق نقش مذهب در جلوگیری از قاچاق کالا؛ و ... به تصویب رسید.

در حوزه آموزش و پرورش نیز، نقش فرهنگیان در رشد مصرف کالاهای داخلی؛ پدیده قاچاق کالا در مناطق مرزی و تأثیر آن بر اشتغال و تولید؛ هم‌چنین چگونگی انتقال فرهنگ مصرف کالاهای

این اهداف کلان دو معاونت مذکور را بر آن داشت تا در قالب جشنواره «اقتصاد سالم»، بسترهای اولیه آشناسازی با آسیب‌های فرهنگی - اجتماعی پدیده قاچاق کالا را فراهم آورد.

جشنواره «اقتصاد سالم» با اهداف والایی هم‌چون: بهره‌گیری از توانمندی‌های علمی استادان و دانشجویان در مبارزه با اقتصاد پنهان؛ فرهنگ‌سازی در زمینه مبارزه فکری - کاربردی با اقتصاد غیر رسمی؛ زمینه‌سازی برای تغییر فرهنگ الگوی مصرف با ایجاد گرایش به مصرف کالاهای داخلی؛ و پرهیز از مصرف کالاهای خارجی؛ و ...، در کمیته مشترکی با شرکت کارشناسان و مدیران دو معاونت «فرهنگی - تبلیغاتی» و «پژوهش و آمار و اطلاعات»، سامان داده شد. نخستین آئین‌نامه جشنواره اقتصاد سالم توسط معاونت پژوهش و معاونت فرهنگی تهیه شد. بر اساس این آیین‌نامه، این جشنواره دارای دو بخش اصلی و ویژه بود در بخش اصلی عناوینی انتخاب شدند که یا بنیادی بوده و یا در عرصه کاربرد مورد توجه مخاطبان جشنواره بودند. در بخش ویژه متناسب با شرایط ویژه زمانی و مقتضیات اجتماعی - فرهنگی روز و بر اساس نگرش‌های دستگاه‌های مرتبط با مبارزه با قاچاق کالا اعم از وزارتخانه‌ها، نهادها و دستگاه‌های مرتبط، موضوع یا موضوعاتی انتخاب می‌شد که مخاطبانش لازم بود در آن حوزه پژوهش کرده و دست‌آورد خود را در قالب یک مقاله پژوهشی که بیشتر حالت paper داشته باشد، ارائه کنند.

جشنواره اقتصاد سالم در گام نخست در سه سطح برگزار گردید:

۱. در سطوح آموزش و پرورش شامل دانش‌آموزان، کارکنان، معلمان و مسئولان آموزش و پرورش.
۲. در سطح مراکز دانشگاهی اعم از دانشگاه‌های دولتی و غیر دولتی.
۳. در سطح مراکز تربیت معلم شامل استادان و مربیان، دانشجویان و کارکنان این مراکز.

بر اساس آیین‌نامه موجود، معاونت فرهنگی شروع به برنامه‌ریزی نموده تا این جشنواره به اجرا در آید. به منظور تعیین موضوعات سه سطح فوق، جلسات مکرری تشکیل شد و در

مجموعه آثار نشان می‌داد که هم، عده بسیار زیادی به این امر توجه کرده‌اند و هم موضوع سالم‌سازی اقتصاد و مبارزه با قاچاق کالا برای آنان، «مسئله» است؛ یعنی پدیده‌ای است که مورد توجه آنان قرار گرفته و نسبت به آن شناختی اجمالی پیدا شده است

آثار گران‌بهرایی دریافت شد که حاصل نوآوری و خلاقیت معلمان و دانش‌آموزان است. انتقال تصویر مطالب و ارائه آثار تصویری (عکس، گرافیک، شعار تبلیغاتی، پوستر و ...) نمونه‌های بارزی بودند که نشان می‌داد این مسئله تا چه حد توجه مخاطبان را به خود جلب کرده است.

نمونه‌هایی از خط‌نگاشته‌های دانش‌آموزان را نقل می‌کنیم: از همه مردم ایران خواهش می‌کنم که فقط از کالاهای کشور خودمان استفاده کنند و کالایی از کشورهای دیگر وارد نکنند (حدیث سعیدی؛ کلاس چهارم؛ دبستان تربیت).

فروشگاه پارس خزر؛ محصولات ایرانی بخريد (نقاشی - فاطمه علیزاده). شعار تبلیغاتی: تولید ملی، افتخار ملی (زهره صیفی معاون دبستان تربیت کرج). پوستر دانش‌آموزی: روی پوستر این عبارت دیده می‌شود؛

برای عبارت زیر علامت < = > بگذارید

کالای ایرانی ○ کالای خارجی

یک قصه: خانم! من اصلاً عروسک و اسباب‌بازی چینی‌رو دوست ندارم. واسه این که اینا کارخونه بابام رو شکست دادن، بابام بی‌کاره خانوم! ما خیلی غصه می‌خوریم.

صدها نکته و نوشته به دست ما رسیده است که نمونه‌هایی از آن در بالا کاملاً نشان می‌دهد قاجاق کالا و آثار و پیامدهای آن تبدیل به یک مسئله اجتماعی مهم حتی برای کودکان دبستانی شده است. وقتی مسئله‌ای به این حد می‌رسد، عزمی همگانی و مردمی را می‌جوید تا راه حل و پاسخ مناسبی برای مسئله جست‌جو شود، یعنی همه و همه باید تلاش کنند حتی خردمندان جامعه باید بیش از دیگران جست‌جوگر باشند جامعه نیز خودبه‌خود این جست‌جوگری را آغاز می‌کند و مسیر آن را طی می‌نماید.

در آخرین جلسه قبل از داوری نهایی، این پیشنهاد ارائه شد که لازم است دبیرخانه دائمی «جشنواره اقتصاد سالم» تشکیل شود و جشنواره در سال‌های آینده نیز ادامه یابد. ■

برآوردهای اولیه نشان می‌دهد که تاکنون به ترتیب: استان‌های آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی - خراسان رضوی، شمالی و جنوبی و اردبیل بیش‌ترین آثار را ارسال کرده‌اند

در مرحله سوم نیز کمیته نهایی داوران تشکیل شده و آثار برگزیده را مجدداً در حوزه‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌دهد؛ سپس امتیازها را با یکدیگر مقایسه نموده و در نهایت دو گروه «برگزیده‌شدگان» و «تقدیرشدگان» را انتخاب و در طی یک مراسم کشوری معرفی خواهند نمود.

در حاشیه:

برآوردهای اولیه نشان می‌دهد که تاکنون به ترتیب: استان‌های آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی - خراسان رضوی، شمالی و جنوبی و اردبیل بیش‌ترین آثار را ارسال کرده‌اند. این امر نشانگر این است که پوشش سراسری خوبی در همه استان‌ها وجود دارد؛ اما در مناطق مرز نشین این مسئله بیش از سایر موارد به چشم می‌آید.

آمار نشان داد که استقبال شایان توجه دانشگاهیان و توده مردم، برخاسته از یک عزم ملی است و همه دوست دارند در این مبارزه مشارکت نمایند؛ حتی اگر با نوشتن یک مقاله باشد

کالا مبارزه‌ای فراگیر را می‌طلبد و همه باید دست به دست هم داده و همگام با دستگاه‌های مسئول با این معضل اجتماعی مبارزه نمایند.

آمار نشان داد که استقبال شایان توجه دانشگاهیان و توده مردم، برخاسته از یک عزم ملی است و همه دوست دارند در این مبارزه مشارکت نمایند؛ حتی اگر با نوشتن یک مقاله باشد. تا زمان نگارش این مقاله، آثار زیر به دبیرخانه رسیده است و هم‌چنان سیل مطالب ادامه دارد.

- دانشگاهیان بیش از ۵۰۰ اثر.
- فرهنگیان و آموزش و پرورش بیش از ۳۱۰۰ اثر.
- مراکز تربیت معلم حدود ۱۰۰ اثر.
- جمع آثار ۳۷۰۰ اثر.

در خوش‌بینانه‌ترین حرکت‌های جشنواره‌ای، حدود ۲۰۰۰ اثر دریافت می‌شود که هزینه‌های بسیار هنگفتی را همراه دارد؛ با این حال، تاکنون حدود ۵۵۵۰۰ صفحه مطلب به دبیرخانه رسیده است که می‌بایست دقیقاً بررسی شود. هم‌زمان، کمیته داوران تشکیل شده و به بررسی این حجم بسیار زیاد پرداختند. به درستی که کاری دشوار و مسئولیتی دوچندان بود که بر دوش داوران این جشنواره قرار گرفت.

شیوه ارزیابی آثار

آثار ارسالی در سه مرحله مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

در مرحله نخست که از آن به عنوان غربال‌گری نام برده می‌شود چهار معیار مورد توجه قرار گرفت:

- هماهنگی محتوای مقاله با عنوان آن؛
- رعایت اصول مقاله‌نویسی؛
- میزان اعتبار منابع؛
- رعایت قواعد ادبی و انسجام محتوایی مقاله.

بدیهی است برخی از آثار که ضوابط و معیارهای مورد نظر را نداشته و یا به حد نصاب نرسیده‌اند حذف می‌گردد.

در مرحله دوم، مقالاتی که به این مرحله رسیده در سه گروه شاخص به لحاظ محتوا، روش و امور هنری و ادبی، در بیش از ۲۰ معیار مورد ارزش‌یابی قرار می‌گیرند. برای این مرحله حدود ۳۰۰ اثر انتخاب و به مرحله سوم ارتقا خواهند یافت.